

Taitus

Poltä Taitus jukuman iwetta manbiñam ño kudän täñkuk

1 ¹ Näk Pol, Anutu täño piä ämagän ba Jesu Kristo täño aposoro kubä ude itat. Unita ämawebe Anututä bian inita iwoyänkuko u täñkentäj yämiñira Kristota nadäj imikinik täkta naniñ kireñkuk. Ba täñkentäj yämiñira ämawebe unitä man bureni nadäwä tärekta naniñ kireñkuk. Man bureni uwä irit kuñat-kuñat Anututä gäripi nadäk täyak upäj niwoñarek täyak. ² ^a Täñpäkañ man bureni unitäño mebäri-inik uwä irit kehäromi pätak u bureni-inik api kañ-ahäne. Bian-inik, Anututä intäjukun imaka kubä nämo pewän ahäñirä irit kehäromi u nimikta yänkehärom tañkuk. Täñpäkañ Anutu uwä jopman kubä nämo yäk täyak.

³ ^b Eruk it yäpmäj äbätängän kadäni kubä Anututä ini nadänkuk-ken uken äma ätu irit kehäromi täño manbiñam yänahäkta yäpmäj daniñpäñ yepmañkuk. Ude täñkuko uwä mani biñam kwawakinik pewä ahäñkuñ. Täñpäkañ Anutu, waki keri-ken nanik nimagurani unitä piä u näk ketna terak peñkuk.

⁴ ^c Eruk nanakna Taitus, man ño gäka kudän täyat. Gäk äbot täñpani ninkät Anututa nadäkinik bok täk täkamäj unita nanakna bureni yän gäwetpäñ ñode gäwetat; Anutu nanin ba äma nin nimagurani Jesu Kristo unitä orañ gamiñirän unitäño bänep pidäm terak kañ kuñat.

Äbot täñpani täño intäjukun ämata jukuman

⁵ Taitus, gäk piä moräki täñ paotta ba äbot täñpani yotpärare kubäkubä täño watä äma yabäj ahäñpäñ yepmakta Krit komeken gepmañpeñ kuñkut. Täñkañ man bian gäwetkuro unita juku piñpäñ nadä; ⁶ ^d Äbot täñpanita intäjukun itta äma ñodewanipäj yäpmäj daniñpäñ kañ

^a 1:2 Kol 1:27 ^b 1:3 Efe 1:9-10; Tai 2:10, 3:4, 1Ti 1:1,11 ^c 1:4 2Ko 8:23; Gal 2:3, 2Ti 1:2, 4:10; Rom 1:7 ^d 1:6 1Ti 3:2-7, 2Ti 2:24-26

yepmaŋ yāŋ gāwetkut; Āma, āmawebe iŋamiken siwoŋigān kuŋarani, ba webe kubāgān yāpani. Ba āma unitāŋo nanakiye uwā Jesuta nadāŋ imikinik tāŋpāŋ peŋawāk ba miŋi nani tāŋo man bitnāk nāmo tāŋpani. Āma udewanipāŋ, ābot tāŋpanita intājukun itta kaŋ yabāŋ ahāŋpāŋ yepmaŋ. ^{7e} Unita ŋode nadā; Ābot tāŋpani tāŋo intājukun āmatā Anutu tāŋo piāta watā it tākaŋ unita āma u siwoŋi-inik kuŋarirā āmawebetā yabāŋpāŋ-nadāwā momini nitek nāmo tāneŋ. Tāŋpāŋ āma uwā nāk wāpna biŋam ikek itat yāŋkaŋ āboriye yāwetpāŋ yāwoŋārek kokwawak terak nāmo tāŋpani. Ba ume naŋkaŋ tāŋguŋguŋ tāŋpāŋ āma komita nāmo tāŋpani. Tāŋkaŋ moneŋ tuŋumta nadāwātāk nāmo tāŋpani. ⁸ Ba āma u iron tāga tāŋpāŋ kādet siwoŋigān kuŋatpāŋ kādet tāga-tagān gāripi-inik nadāwani. Tāŋkaŋ āma uwā man yākyāki ba tāktākita watā irani. ^{9f} Tāŋpākaŋ watā āma uwā Anutu tāŋo man mebāri bureni nintā yāwetpāŋ yāwoŋārek tāk tākamāŋ udegān iŋit-inik tāneŋ. Man bureni u iŋit-inik tāŋpāŋ sākgāmān yāŋahāŋirā āmawebe kādet siwoŋita nadākinik tāŋpāŋ tāga kuŋatneŋ, ba āma Anutu tāŋo man bureni ut tākaŋ unitāŋo jopman uwā tāga utpewā māneŋ.

Nadākinik tāŋpā wawanita man

^{10g} Tāŋpākaŋ Taitus, gāk watā āma tāga-tāgapāŋ kaŋ yabāŋ ahāŋpāŋ yepmaŋ. Imata, Krit komeken ābot tāŋpani bāmopi-ken nanik māyaptā man burenita bitnāŋpāŋ jop manman yāŋ-yākŋatpāŋ āmawebe māyap kādet goret kāda yāmagut tākaŋ. Āma yāyat uwā māyaptā jopman ŋode yāk tākaŋ; In guŋ ābotken naniktā ābot tāŋpani-kāt itta nadāŋpāŋā, eruk бага man iwatkaŋ guŋjin morāk kaŋ madāwut yāk. ^{11h} Tāŋpāŋ āma uwā māyāk-kāt nāmo moneŋ yāpmākta jop manman ude yāŋ-yākŋatpewā nādamiŋi-nani ātu nadākiniki pewā putārewāpāŋ sākgāmān nāmo it tākaŋ. Unita Taitus, gāk āma jop manman yāk tākaŋ u yāniŋ bitnā. ¹² Nadātan? Krit nanik iniken āma nadāwani kubātā ini Krit nanik āmawebetā ŋode yāŋkuk; Krit nanik u waki, jop manmangān yāwani yāk. Uwā tom āgwāri udewani, orek patkaŋ ketem naktagān nadāk tākaŋ yāŋ yāŋkuk. ^{13-14ij} Tāŋpākaŋ Taitus, āma nadāwani uwā man bureni-inik kubā yāŋkuk. Unita gāk ābot tāŋpani tāŋo kuŋat-kuŋari yāpā tāgakta man kehāromi kaŋ yāwet. Yāweriri nadākiniki āneŋi tāŋkehārom tāŋpāŋ Juda nanik tāŋo kobap man unita nadākinik nāmo tāŋ yāmineŋ. Ba āma Anutu tāŋo man burenita bitnāk tākaŋ unitāŋo бага man nāmo nadāŋ yāmineŋ.

^{15k} Taitus, gāk nadātan? Āma bānepi paki-iniktā kuŋat tākaŋ uwā imaka kuduptagānta nadāwā tāgagān tāk tākaŋ. Upāŋkaŋ āma bānepi-

^e 1:7 1Ko 4:1 ^f 1:9 2Ti 4:3; Tai 2:1 ^g 1:10 1Ti 4:7 ^h 1:11 Jon 10:12, 1Pi 5:2, 2Ti 3:6

ⁱ 1:13 2Ti 4:2 ^j 1:14 1Ti 4:7 ^k 1:15 Mat 15:11; Rom 14:20

ken momitā tokŋek itkaŋ nadākinik nāmo pewān ahāk tākaŋ uwā imaka kuduptagānta nadāwā wakigān tāk tākaŋ. U imata, bānep nadāk-nadāki-ken wakitā tokŋek parirā kādet siwoŋi u iwatta nāmoinik nadāk tākaŋ. ¹⁶ ^l Āma ude wani uwā man ŋode yāk tākaŋ; Nāk Anututa nadākinik tāk tāyat yāk. Ude yāk tākaŋ upāŋkaŋ tāktāki waki unitā ŋode niwoŋārek tāyak; Ekānita māde ut imani. Uwā man bitnāk tāŋpāŋ kādet tāga kubā nāmoinik pewā ahāk tākaŋ. Tāŋpākaŋ kādet waki ude tāŋirā Anututā tarāki-inik yabāk tāyak.

Ābot tāŋpani āmawebeta jukuman

2 ¹ ^m Eruk Taitus, gāhā ābot tāŋpani āmawebe Anutu tāŋo man mebāri bureni ugān iwatta yāwetpāŋ yāwoŋārek kaŋ tā. ² Tāŋkaŋ āma ekāni ekāni ba tāgawani u ŋode kaŋ yāwet; In man yākyākjin ba tāktākjinata watā itpāŋ kaŋ kuŋarut. Ba nadāwātāk ikek kuŋatpāŋ Ekāni tāŋo manbiŋam ŋo iŋit-inik tāŋpāŋ iron kādet tāga ugān kaŋ iwarut. Tāŋpāŋ in bārāpi gānaŋ kwikinik kaŋ irut.

³ ⁿ Tāŋpākaŋ Taitus, āma ekāni ude yāwetkaŋ webe ekāni ekāni udegān ŋode kaŋ yāwet; In Anutu iŋamiken siwoŋi kaŋ kuŋarut. Ume komi taŋi naŋkaŋ āmawebe yāŋpāŋ-yabāŋ yāwat nāmo tāneŋ. Nāmoinik! Kādet tāgagān tāŋpāŋ-yāwoŋārek tāneŋ. ⁴ Ude tāŋpāŋ webe gubaŋi kādet tāgatāga yāwetpāŋ yāwoŋāreŋirā āpiyeta gāripi nadāŋpāŋ nanakiyeta udegān nadāneŋ.

⁵ ^o Tāŋkaŋ āmawebe gāgāni ātutā Anutu tāŋo manta man waki yāneŋo udetā yāwetpāŋ yāwoŋārek tāŋirā webe gubaŋi gubaŋi uwā kādet siwoŋi iwatpāŋ kwikinik itneŋ. Ini eŋi-kengān itpāŋ nanak ba imaka imakanita watā sākgāmān itneŋ. Tāŋkaŋ bānep iron kādet siwoŋi ugānpāŋ iwatneŋ. Tāŋpāŋ āpiye tāŋo man buramineŋ.

⁶ Eruk Taitus, āma gubaŋi gubaŋi imaka, man kehāromi yāweriri nadāŋpāŋ iniken irit kuŋat-kuŋarita watāni itpāŋ kaŋ kuŋarut. ⁷ ^p Tāŋ gākŋawā kādet tāgagān tāŋpeŋ kuŋariri āma gubaŋi gubaŋi unitā gākŋo tāktākka u kaŋkaŋ udegān api iwatneŋ. Ba man yāwetpāŋ yāwoŋārek piā tāk tāyan unita nadākinik tāŋpāŋ sākgāmān kaŋ tā. Jop, yāŋ-yākŋarani nāmo yāwen. ⁸ ^q Nāmo, man bureni siwoŋigān yāŋjiri āmatā man yāwayāŋ tāyan uken goret kubā nāmo kaŋ-ahāŋpāŋ yāŋpāŋ gabāŋ gawat kubā tāga nāmo tāneŋ. Ude tāŋjiri iwaniyetā māyāk man niwetta kādetta wāyākŋewā wawāpāŋ ini api māyāk tāneŋ.

⁹ ^r Tāŋpākaŋ Taitus, ābot tāŋpani āmawebe u gānaŋ nanik āma ātu āma tāŋo piā āma jopi ude itkaŋ uwā ŋode kaŋ yāwet; In intājukun āmajiye tāŋo man buramikgān kaŋ tāk tāŋput. Mani nāmo utkaŋ

¹ 1:16 2Ti 3:5, 1Jo 1:6, 2:4 ^m 2:1 Tai 1:9 ⁿ 2:3 1Ti 3:11 ^o 2:5 Efe 5:22 ^p 2:7 1Ti 4:12, 1Pi 5:3 ^q 2:8 1Pi 2:15 ^r 2:9 1Ti 6:1

piä siwoŋigän täñjirä intäjukun ämajiyetä tabäñpän gäripi pähap api nadäneñ. ^{10s} Täñpän intäjukun ämajiyetä unitäño tuñum nämo kubotäneñ. Ba täñyäkñarani kubä nämo täneñ. Nämo, man buramikgän täñjirä intäjukun ämajiyetä piä siwoŋigän täñpani yän api nadän tamineñ. Eruk in kädet siwoŋi ude iwatnayän täkañ uwä Anutu, wakiken nanik nimagurani unitäño manbiñam unita ämawebetä nadänjirä ärowani api täñpek.

¹¹ Unita Taitus, kädet täga ude täñpeñ kuñat täkäna. U imata, Anututä orakoraki kwawak pewän ahäñkuñ. Orakoraki u ämawebe paot-paotta biñam täñpani kuduptagän waki keri-ken nanik yämagurekta kehäromi nitek. ^{12t} Täñpäkañ orakoraki, nin nimagutkuko uwä ñode niwetpän niwoñäreñ täyak; Kome täño nadän gärip ba Anutu täño man peñawäk u mäde ut imiñkañ gwäk pimiñpän Anutu-tagän nadän imiñpän siwoŋigän kuñat täkäna. ^{13u} Täñkañ Anutunin Jesu Kristo kehäromi nitek ahäwayän täko unitagän itsämäñpän kuñat täkäna. Jesu uwä paot-paotta biñam täñpanipän nimagurani. ^{14v} Täñpäkañ Jesu uwä iniken gupi ninta kowata iniñ kireñpän kome täño kuñat-kuñat wakiken nanikpän nimagutta kumbuk. Uwä ämawebe äbot inipärik kubä inita biñamgän itta ärutpak täñpän nipmañkuk. Ba nintä kädet siwoŋita gäripi nadänpän kuñatta udewä täñkuk.

^{15w} Unita Taitus, gäk ämawebe kuduptagän man u yäwet. Gäk piä ño täkta wäpka biñam nitek unita ämawebe bänepi täñpidäm tañ yämiñjiri man u kañ iwarut. Ba äma kädet täga peñpän goret kuñarani u yänpän yäpä-siwoŋ takta man kehäromi kañ yäwet. Täñpäkañ äma kubätä gäka nadänjirän äma jopigän täñpayän täko uwä, äma udewani nämo nadän imen.

Kädet siwoŋi terak kuñatne

3 ^{1x} Eruk Taitus, gäk ämawebe yäweriri ñode kañ täk täñput; Kome täño intäjukun äma ba gapman gämori-kengän itpäñ mani kañ buramik täñput. Täñpän kadäni kadäni kädet tägatäga täkta nämo bitnäneñ. ^{2y} Ba äma yänpän-yabän yawat ba yänwawak nämo täneñ. Bänep kwini terakgän itpäñ ämawebe kuduptagänta kädet tägagän täñ yämineñ.

^{3z} Nadätan? Äbot täñpani ämawebe nin kudup imaka, guñ kädet iwat täñkumäñonik. Anutu täño man mäde ut imiñpän man bitnäñ ba kädet goret-goret-gän kuñat täñkumäñonik. Kome täño kañgärip ba nadän gärip unitä ärowani täñ nimiñjirän watä piä ude täñ imik täñkumäñonik.

^s 2:10 Tai 1:3 ^t 2:12 1Jo 2:16; Efe 1:4 ^u 2:13 1Ko 1:7; Plp 3:20 ^v 2:14 Gal 1:4; Kis 19:5; Lo 7:6; Sam 130:8; Ese 37:23, 1Pi 2:9 ^w 2:15 1Ti 4:12 ^x 3:1 Rom 13:1-7, 1Pi 2:13-14
^y 3:2 Plp 4:5 ^z 3:3 1Ko 6:11; Efe 2:2, 5:8

Nadawawak ba kokwawak terakgän kuŋatpäŋ iwan kowata kowata täŋpäŋ kuŋat täŋkumäŋonik. ^{4a} Ude täk täŋkumäŋo upäŋkaŋ mäden, eruk yäpätägak ämanin Anututä iniken bänep ironi niwoŋäreŋpäŋ oraŋ niminpäŋ paotpaotken nanikpäŋ wädäŋ tädotpäŋ nipmaŋkuk. ^{5b} Nintä kudän siwoŋi kubä täŋitna nämo, Anututä iniken bänep iron terak imaka umuri-ken nanik wädäŋ tädotpäŋ nipmaŋkuk. Täŋpäŋ unitäŋo Munapikitä bänepnin ärut niminpäŋ täŋkodak täŋpäŋ nipmaŋkuk. ^{6c} Täŋpäkaŋ Anututä yäpätägak ämanin Jesu Kristo iwet-pewän Munapiki tokŋek-inik peŋ niminjuk. ^{7d} Nin inikät bänep kubägän itta iron pähap ude täŋ niminjukko unita ŋode nadäkamäŋ; Irit kehäromita nadäkinik täk täkamäŋ u it yäpmäŋ kuŋtängän bureni api kaŋ-ahäne.

⁸ Taitus, man u bureni-inik. Unitä man u kehäromigän yäweriri ämawebe Anututa nadäkinik täŋkuŋo unitä nadäwä tärewut. Nadäwä tärewäpäŋ piä täga mebäri mebäri u täktagän nadäk ba kehäromi unitagän peneŋ. Kädet täga unitä ämawebe kudup bureni-inik täŋkentäŋ yämik täyak. ^{9e} Täŋ, man jopi-jopi äma ätutä yänahäk täkaŋ unita juku peŋpäŋ nämo nadäneŋ; U man goret-goret yäk täkaŋ. Äbekjiye orajiye täŋo wäpi tawaŋ ugänpäŋ yäŋpäŋ-nadäk täk täkaŋ ba Moses täŋo бага täpuri täpuri unita nadäwä ärowani täŋpäkaŋ ämik man pewä ahäk täkaŋ. Täŋpäkaŋ man yäk täkaŋ uwä jopigän, täŋkentäk kubä nämo pewä ahäk täkaŋ.

^{10f} Täŋpäkaŋ inkät nanik äma kubätä duŋ-wewek kädet pewän ahäwayäŋ täko uwä jukuman kehäromi kadäni kubä ba yarä ude kaŋ iwet. Eruk, ude iwerikaŋ kädet u nämo pewänä mäde kaŋ ut imi. ^{11g} Gäk nadätan, äma uwä kädet siwoŋi peŋpäŋ momi kädet iwarani. Täŋpäkaŋ imaka wakiwaki täk täyak unitä ŋode niwoŋäretak; U waŋ moretak.

Man ätu juku piŋpäŋ kuŋatta

^{12h} Taitus, gäŋŋo kome yäpmäkta näk Atemas ba Tikikus yarä uken nanik kubäpäŋ gäkken tewa yäpmäŋ api ärewek. Äreŋirän gäk näk nabäkta ehutpeŋ Nikopolis komeken ŋo äbä kaŋ nabä. Imata, mänit kadäni-ken näk Nikopolis kome ŋo itta nadätat unita. ¹³ⁱ Eruk, бага manta nadäwani äma wäpi Senas ukät Apolos kädet kəroni kudayäŋ täkamän unita ketem tuŋum täŋkentäŋ yämiŋiri kädet miŋin uken imaka kubäta wäyäkŋedəntawä. ^{14j} Nadätan? Nintäŋo ämawebeniyetä jopjop, iniken gärip terak nämo kuŋatneŋ. Nämo, u kudän tägagän ba piä tägagän kaŋ täk täŋput. Ude täŋkaŋ äma ätutä imaka kubäta wäyäkŋenayäŋ täŋo uwä kaŋ täŋkentäŋ yämik täŋput.

^a 3:4 Tai 1:3 ^b 3:5 2Ti 1:9; Efe 5:26; Jon 3:5 ^c 3:6 Apos 2:17-18 ^d 3:7 Rom 3:24

^e 3:9 2Ti 2:14,16,23 ^f 3:10 Mat 18:15-17, 2Jo 10 ^g 3:11 1Ti 6:3-5 ^h 3:12 Efe 6:21-22

ⁱ 3:13 Apos 18:24, 1Ko 3:5-6, 1Ko 16:12 ^j 3:14 Efe 4:28; Tai 2:14; Mat 7:19

¹⁵Taitus, äma näkkät itkamäj ñonitä ganiñ oret man pewä ärekañ. Täñpäkañ ämawebe Ekänita nadäkinik täñpäñ ninta gäripi nadäk täkañ unita oretoret man kañ yäwet. Eruk, Anutu täño bänep ironitä intä terak äroton.